

Graham Greene

EL FINAL
DE L'IDIL·LI

*Traducció de
Xavier Zambrano*

El cercle *de VIENA*

Una història no té començament ni final: arbitràriament un tria l'instant de l'experiència des d'on mirar enrere i des d'on mirar endavant. He dit «un tria» amb l'orgull imprecís de l'escriptor professional l'habilitat tècnica del qual —en les rares ocasions en què se l'han pres seriosament— ha rebut lloances, però de fet sí que *trio* amb tota la intenció aquell vespre humit i fosc al parc de Clapham, l'any 1946, la visió d'en Henry Miles amb el cos tirat endavant enmig de l'aiguat, o ¿tal vegada són aquestes imatges que m'han triat, a mi? Segons les normes tècniques del meu art, és escaient, és encertat que comenci per aquí, per bé que, si aleshores hagués cregut en Déu, també hauria cregut en una mà que t'estira la màniga, en una incitació: «Parla-hi, encara no t'ha vist».

¿I per quins set sous havia de parlar amb ell? Si la paraula «odi» no fos massa gruixuda per aplicar-la a un ésser humà, diria que odiava en Henry... i odiava també la seva dona, la Sarah. I ell, suposo, també m'acabaria odiant poc després dels esdeveniments d'aquell vespre, de la mateixa manera com, segurament, devia odiar de tant en tant la seva dona i aquell altre en qui en aquella època, per sort, no creïem. Així que en aquesta crònica hi haurà més odi que no pas amor, i si dic alguna cosa bona d'en Henry i la Sarah, seré ben fidedigne: escriuré a repel dels meus prejudicis perquè, per la meva professió, m'estimo més una quasiveritat que l'expressió del meu quasiodi.

Era ben estrany trobar-se amb en Henry a fora en una nit com aquella: li agradava el confort i, fet i fet —o això em pensava—, tenia la Sarah. Per a mi el confort és com el record inoportú al lloc o en el moment inoportú: les persones solitàries prefereixen la incomoditat. Jo trobava massa confortable fins i tot l'apartament d'una única peça que donava al cantó dolent del parc —el de migdia— i aquell mobiliari heretat d'unes altres persones. Havia tingut la pensada de sortir a passejar sota la pluja i anar a prendre alguna cosa al pub local. El vestíbul de casa meva, petit i anxovat, era ple de barrets i abrics de desconeguts, i sense voler em vaig endur el paraigua d'algué altre; pel que es veia, l'home del segon pis tenia uns amics de visita. Després vaig tancar la porta amb vitrall i vaig baixar amb cura els esglaons que havien quedat rebentats l'any 1944 de resultes d'una explosió i que encara no s'havien reparat. Tenia motius de pes per recordar aquest fet i la manera com el vitrall —resistent, lleig i victorià— havia aguantat l'impacte igual com l'haurien aguantat els nostres avis.

Tan bon punt vaig començar a travessar el parc, em vaig adonar que m'havia equivocat de paraigua —tenia una gotera i l'aigua em regalava pel coll de l'impermeable—, i fou llavors que vaig veure en Henry. El podia haver evitat fàcilment: ell no duia paraigua i la claror del fanal em va permetre de veure que la pluja l'encegava. Els arbres negres i pelats no feien redós, s'estaven allà drets com canonades foradades, i la pluja li anava degotant del barret fort i formava escorrims al seu abric negre de funcionari. No m'hauria vist ni tan sols si li hagués sortit al pas, i encara menys si me n'hagués assegurat apartant-me un parell de passes del camí, però li vaig dir: «Henry, sembla que no ens coneguem» i vaig veure que els ulls se li encenien com si fóssim amics de tota la vida.

—Bendrix —digué afectuosament, i això que tothom hauria dit que *ell* sí que tenia motius per odiar-me.

—¿Què hi fas, Henry, així, al ras?

Hi ha persones que ens provoquen un desig irreprimible de burxar-les, persones les virtuts de les quals no compartim. Va contestar amb evasives:

—Oh, volia prendre la fresca. —Va haver de subjectar-se el barret perquè una ràfega sobtada de vent i pluja va estar a punt d'endur-se'l cap al cantó nord.

—¿Com està la Sarah? —Li ho vaig preguntar perquè hauria estat estrany no fer-ho, tot i que res m'hauria plagut tant com sentir que estava malalta, trista, moribunda. En aquell temps pensava que qualsevol sofriment que ella patís alleujaria el meu, i que si fos morta jo seria lliure: deixaria de pensar les coses que un pensa en les innobles circumstàncies en què em trobava. Fins i tot em cauria bé aquell ximple d'en Henry, pensava jo, si la Sarah fos morta. Em va dir: «Oh, aquest vespre ha sortit no sé on», i així la processó va tornar a anar-me per dins, per tal com m'afigurava els altres dies en què en Henry devia contestar amb paraules semblants a uns altres indagadors, dies en què jo era l'únic que sabia on parava la Sarah. «¿Un trago?», vaig proposar i em va deixar parat que compassés el seu pas al meu. Mai no havíem begut plegats fora de casa seva.

—Ha passat molt de temps des que et vam veure per última vegada, Bendrix. —Per alguna estranya raó, tothom se m'adreça pel cognom. A jutjar per l'ús que en feien els meus amics, els meus pares lletraferits podrien haver-se estalviat de batejar-me amb aquell altisonant Maurice.

—Molt de temps.